

Abdest, Gusül Abdesti

Kaynaklar: Tam İlmihal Seâdet-i Ebediyye, İslam Ahlakı, Namaz kitabı, dinimizislam.com sitesi, Evliyalar Ansiklopedisi, Türkiye Gazetesi Bizim Sahife arşivi.

Namazın 12 tane farzı vardır. Bunların altısı içinde, altısı dışındadır. Bu farzlardan herhangi biri yapılmazsa o namazı eksik kılmış değil, hiç kılmamış gibi oluruz.

Namazın farzlarının birincisi olan hadesten taharet demek; abdestsiz olanın abdest alması, cünüp olanın gusletmesidir.

Resûlullah efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: "Biliniz ki, amellerimizin en hayırlısı namazdır. Abdeste mü'min olan devam eder!" Namaz, ancak abdest ile sahih olur. **Abdest, Muhammed aleyhisselâmın ümmetinin husûsiyetlerindedir.** Bir gün Resûlullah efendimize (sallallahü aleyhi ve sellem) bir zât; "Nûh peygamberden beri gelen birçok insanlar arasında ümmetini nasıl tanıyacaksın, yâ Resûlallah?" dedi. Bunun üzerine Peygamber efendimiz (sallallahü aleyhi ve sellem); **"Benim ümmetimin aldıkları abdestlerin nişânı olarak, yüzleri ve a'zâları bembeyaz olur. Bu hâl, başka hiçbir ümmette bulunmaz, onları tanırım."** buyurdu.

Abdest almak, namazın farzlarından. Kur'ân-ı kerîmi tutmak, Kâ'beyi tavaf etmek, tilâvet secdesi yapmak, cenâze namazı kılmak için de abdest almak lâzımdır. Her zaman abdestli bulunmak, yatağa abdestli girmek, abdestli yemek ve içmek çok sevaptır.

Bir menkıbe;

ABDESTSİZ YERE BASMAZDI

Sultan İkinci Abdülhamid Han Hazretleri, çok merhametli, dindar ve evliya meşrepli bir hükümdardı. Bu hususta Mabeyn Başkatibi Esad Bey hatıratında şöyle demektedir: Bir gece yarısı, çok mühim bir haberin imzası için Sultan'ın kapısını çaldım. Fakat açılmadı. Bir müddet bekledikten sonra tekrar çaldım, açıldı. Sultan elinde havlu ile yüzünü kuruluyordu. Tebessüm ederek; evlad, bu vakitte çok mühim bir iş için geldiğinizi anladım. Daha ilk kapıyı vuruşunuzda uyandım. Abdest aldım. Onun için geciktim. Kusura bakma. Ben bu kadar zamandır bu milletin hiçbir evrakına abdestsiz imza atmadım. Getir imzalayayım, dedi. Besmele çekerek imzaladı. Bunun gibi Abdülhamid Han hiç abdestsiz yere basmazdı. Hattâ zevcesi, Abdülhamid Han'ın bu husûsiyetiyle alâkalı olarak, O'nun yatağının başında dâimâ temiz bir tuğla bulundurduğunu ve bununla yataktan kalktığında çeşme mahalline kadar abdestsiz yere basmamak için teyemmüm yaptığını, sebebini sorduğunda da kendisine: "Bunca Müslümanların halîfesi olarak, biz sünnet ölçülerine dikkat etmezsek, ümmet-i Muhammed bundan zarar görür!.." dediğini nakleder.

Abdestli olmaya devam edene, Allahü teâlâ şunları ihsan eder:

- 1- Melekler onun yanından ayrılmaz.
- 2- Devamlı sevab yazarlar.
- 3- Bütün azaları tesbih eder.
- 4- Uyuyunca melekler, insan ve cin şerrinden korur.
- 5- Sekerat-ı mevti kolaylaşır.
- 6- Abdestli iken Allahü teâlânın emanında olur.
- 7- İftitah tekbirini kaçırmaz.

Allahü teâlâ, Hazret-i Musa'ya buyurdu ki:

(Ya Musa, sana bir musibet gelince abdestsiz isen, kusuru kendinde bul!) [Şir'a]

Menkıbe- Abdestsiz Süt Emzirmedim

Ahmed-i Bîcân Hazretleri bir gün, Gelibolu'nun en büyük câmisinde vaaz veriyordu. Herkes hûşu içinde anlatılanları dinliyordu.

Ahmed-i Bîcân hazretleri vâz ettiği kürsüden bir ara başını kaldırdı. Caminin giriş kapısında ağabeyini gördü. Ayakta bekliyor ve kendisine tebessüm ediyordu. İçeri girip oturmamasına hayret etmişti. Sonra mânevi bir huzurla vâzına devam etti. Ağabeyinin bu şekilde beklemesi bir türlü aklından çıkmıyordu.

Akşam annesi ile sohbet ederken bu aklıdan çıkmayan şeyin sebebini öğrenmek istedi ve; "Anneciğim bugün başımdan geçen bir şey oldu. Vâz ederken ağabeyim cami kapısına durmuş, bana bakıyor ve tebessüm ediyordu. Ama içeri girip oturmamış. Sebebini ondan suâl eylesen, dedi." Evlâdını kıramayan annesi ertesi gün Muhammed Bîcân Hazretlerine giderek sohbet arasında kardeşinin vâzı arasında niçin camiye girmediğini sordu. O da, "Kardeşim âlim, arif birisidir. Hacı Bayram-ı Veli hazretlerini görünce bir başka Ahmed oldu. Sözleri hikmet dolu. Gönülleri alan, ruhları cezbeden bir üslûbu var. İlminden, irfânından istifade edenlerin sayısı belli değil. Ben de mübarek sözlerini dinlemek için gitmiştim. Meleklerin kanatlarını sererek vâzını dinlediklerini gördüm. Basmamak için içeri girmedim." dedi. Bu duruma çok sevinen annesi, eve dönerek durumu küçük oğlu Ahmed Bîcân Hazretlerine anlattı. Ahmed sevineceği yerde durgunlaştı. Bunu farkedenden annesi sebebini sorunca; "Ağabeyim melekleri gördüğü halde ben niçin göremiyorum, acabâ sebebi nedir? dedi. Annesi hiç beklemediği bu soru karşısında şaşırı. Ahmed-i Bîcân hazretleri sonra ilave etti; "Anneciğim bunun sebebini senin bilmen lazım. Biraz düşün bulacaksın." dedi.

Annesi biraz düşündükten sonra yaşlı gözlerle oğluna; "Sen henüz süt emme çağında idin. Namaza durmuştum. O esnada komşularımızdan bir hanım geldi. Sen ağlamaya başladın. Selâm vermeye de çok az kalmıştı. Selâmı vermemle birlikte mâni oldumsa da sen bir kaç yudum almıştın. Sonra sordum hanım abdestsiz imiş.

Halbuki ben seni hiç abdestsiz emzirmemiştim. Her halde sebebi budur " dedi. Ahmed-i Bîcân; "Doğru söyledin," dedi. [Evlîyâlar Ansiklopedisi]

Abdestli iken ölenlere şehit sevabı verilir. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdular ki; (Abdestli olarak ölen, ölüm acısı çekmez. Çünkü abdest îmânlı olmanın alâmetidir. Namazın anahtarı, bedeni günahlardan temizleyicidir.)

Menkıbe [Evlîyalar Ansiklopedisi]

Süfyân-ı Sevri (rahmetullahi aleyh) Basra'da hastalandı. Karnı ağrıdığından devamlı abdesti bozuluyordu. Abdestsiz ölmek korkusuyla o gece altmış defa abdest aldı ve hasta haliyle hep namaz kıldı. [Evlîyâlar Ansiklopedisi]

Şerefüddin Ahmed Münîrî hazretleri, yüzyirmibir yaşında idi. Vefatından bir gün önce çok hasta olmasına rağmen, son defâ abdest almak istedi. İkinci vakti yaklaşıyordu. Hırkasını çıkardı, su istedi, yenlerini kıvırdı, dişini temizledi. Besmele okuyarak abdest almaya başladı. Her uzvunu yıkamaya başlarken, başka dualar okudu. Kollarını yıkarken Şeyh Halîl, yüzünü yıkamayı unuttuğunu hatırlattı. Tekrar tâze abdest almaya başladı. Kâdı Zâhid, sağ ayağını yıkamaya yardım etmek istediye de, ona mâni oldu. Abdesti tamamladıktan sonra, bir tarak ve seccâde istedi. Sakalını taradıktan sonra, iki rek'at namaz kıldı. Biraz dinlendi ve sonra ikinci namazını kıldı. Evdeki çocuklarıyla ve talebeleriyle helâllaştı. Onlarla vedâlaştı. Salevât-ı şerîfe getirerek dua etmeye başladı. Dua esnâsında mübârek rûhunu teslim etti.

Güzel abdest almanın fazileti

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Güzel abdest alıp camiye giren Allah'ın misafiri olur. Allahü teâlâ da misafirine mutlaka ikram eder.) [Beyheki]

(Hiçbir günahkâr yoktur ki, güzelce abdest alıp iki rekât namaz kılarak mağfiret dilesin de, affedilmiş olmasın.) [Tirmizi]

(Güzelce abdest alan günahlarından sıyrılmış olur.) [Buhari]

(Soğukta, sıcakta güzelce abdest almak, günahlara kefarettir olur.) [Müslim]

Güzel abdest nasıl alınır?

Peygamber efendimiz bunu şöyle tarif etmiştir:

(Güzel abdest, abdestin farz ve sünnetlerini yerine getirmek suretiyle alınan, mükemmel abdesttir.) [Tirmizi]

Ağız, burun, yüz, kol ve ayakları, ayrı ayrı su ile, üç kere yıkamak gerekir. Her birinde, uzvun her yeri ıslanmalıdır. Üç kere su dökmek değil, üç kere tam yıkamak sünnettir. Üçten az veya fazla yıkamak mekruhtur.

Maalesef musluktan abdest alanlar, bu sünneti ihmal ediyorlar. Elleri, kolları ve ayakları birer kere yıkıyorlar. Ayak parmaklarını da bir kere hilallemekte

yetinmiyorlar. Üç kere su döküp bir kere yıkamak sünnete aykırı olduğu gibi, bir kere çok su döküp de, üç kere yıkamak da sünnete aykırıdır. Ayır ayrı üç kere su döküp, üç kere oarak yıkamak gerekir.

Her uzuv üç kere yıkanır

Sual: Abdestte her uzvu üç kere yıkıyoruz. Fakat ayakları ben bir defa yıkıyorum, su akarken kalbimden üç kere saymam yetmiyor mu?

CEVAP

Kalbden üç kere saymakla olmaz. Ayakları da ayrı su ile üç kere yıkamak gerekir. Tam İlmihal'de diyor ki:

(Yıkanacak yerleri, üç kere yıkamaktır. Her birinde, uzvun her yeri ıslanmalıdır. Üç kere su dökmek değil, üç kere tam yıkamak sünnettir.)

Nimet-i İslam kitabında, abdestin sünnetlerinin dokuzuncusunda diyor ki: (Yıkanacak uzvu üçer kere yıkamaktır. Maksud, su ile üç defa kaplayarak yıkamaktır. Yoksa bir uzvu yıkarken, bir defa aldığı su ile o uzvu üç kere yıkamakla sünnet hâsıl olmaz. Üçten fazla yıkayan haddi aşmış olur, üçten eksik yıkayan da zulmetmiş olur.) [Maksud: Kastedilen şey, gaye, arzu.]

Eğer her yıkayıpta, musluk kapatılır veya ayak musluktan çekilirse, sünnete uyulmuş olur.

ABDESTİN SÜNNETLERİ: Abdestin sünnetleri onsekizdir:

- 1 — Halâya girerken ve abdeste başlarken, Besmele çekmek.
- 2 — Elleri, bilekleri ile berâber, üç kerre yıkamak.
- 3 — Ağızı, ayrı ayrı su ile, üç kerre yıkamak. Buna (**Mazmaza**) denir.
- 4 — Burnu, ayrı ayrı su ile, üç kerre yıkamak. Buna (**İstinşâk**) denir.
- 5 — Kaşların, sakalın, bıyığın altındaki görünmiyen deriyi ıslatmak sünnettir, farz değildir. Bunların üzerini yıkamak farzdır. Kıllar seyrek olup altlarındaki deri görünüyorsa, deriyi yıkamak, ya'nî ıslatmak farz olur.
- 6 — Yüzünü yıkarken, iki kaşın altını ıslatmak.
- 7 — Sakalın sarkan kısmını mesh etmektir. Bunu yıkamak hanefîde farz değildir. Şâfi'îde çene altındaki deriyi yıkamak farzdır.
- 8 — Sakalın, sarkan kısmının içine, sağ elin yaş parmaklarını, tarak gibi sokmak [tahlîl etmek].
- 9 — Dişleri, birşey ile oğmak, temizlemek.
- 10 — Başın her tarafını, bir kerre mesh etmek.
- 11 — İki kulağı, bir kerre mesh etmek. Kulakla yanak arasını yıkamak farzdır.
- 12 — Enseyi, üçer bitişik parmaklarla, bir kerre mesh etmek.

Son üçünü birlikde yapmak için, iki el ıslatılıp, iki elde de, üç bitişik ince parmak birbirine yapışdırılıp, iç tarafları, başın önünde, saçların başlangıcına konmak üzere

iki el başa konur. İki elin bu üç parmağının uçları, birbirine dokunmalıdır. Baş ve şehâdet parmakları ve avuç içleri havada olup, başa dokunmaz. İki el, arkaya doğru çekilerek, üçer parmak, başı mesh eder. Eller, arkadaki saç kenârına gidince, üçer parmak, başdan ayrılıp, iki elin avuç içleri, kafanın yan tarafındaki saçlar üzerine yapışdırılıp, arkadan öne çekilerek, başın yan tarafları mesh edilir. Sonra şehâdet parmakları kulakların iç tarafına ve baş parmakların iç yüzü, kulak arkasına konup, kulaklar yukarıdan aşağı mesh edilir. Sonra, diğer üç parmakların dış yüzleri enseye konup, ensenin ortasından, iki tarafına doğru çekilerek mesh edilir. [Başı bu şekilde mesh etmek, Mâlikî mezhebinde farzdır.]

13 — El ve ayak parmaklarının arasını tahlîl etmektir. Ayak parmaklarını tahlîl için, sol elin küçük parmağı sağ ayağın küçük parmağından ve sonra, sol ayağın büyük parmağından başlayarak, ayak parmakları arasına, sıra ile, alt taraftan sokulur.

14 — Yıkanacak yerleri, üç kerre yıkamaktır. Her birinde, uzvun her yeri ıslanmalıdır. Üç kerre su dökmek değil, üç kerre tam yıkamak sünnettir. Üçden fazla yıkamak mekrûhdur. Üçü sayarken şaşırırsa, üç yapar. Fazla oldu ise, mekrûh olmaz.

15 — Hanefîde, yüzü yıkayacağı zemân, kalb ile niyyet etmek sünnettir.

16 — Tertîbdir. Ya'nî, sıra ile iki eli, ağız, burnu, yüzü, kolları, başı, kulakları, enseyi ve ayakları yıkamak ve mesh etmektir. Tertîb şâfi'îde farzdır.

17 — Delk, yıkanan yerleri oğmaktır. Delk ve muvâlât mâlikîde farzdır.

18 — Müvâlât, her uzvu, birbiri arkasından yıkayıp ara vermemektir.

Abdesti Bozan Şeyler Nelerdir?

Abdesti bozan şeyler, hanefi mezhebine göre altıdır:

- 1) Vücûddan çıkan herşey abdesti bozar. Fakat tükürmek, sümkürmek, terlemek, ağrısız göz yaşı, kulaktan çıkan su [eğer cerahat değilse], abdesti bozmazlar.
- 2) Ağız dolusu kusmaktır.
- 3) Arkasını bir şeye dayayıp uyumaktır.
- 4) Namaz içinde ses ile gülmektir.
- 5) Bayılmak, deli olmak, sarhoş olmaktır.
- 6) İnsanın imanını gideren, küfre sebep olan bir iş yapmak veya bir söz söylemektir. Allah korusun! [İslam Ahlakı-Ey Oğul İlmihali]

GUSÛL-BOY ABDESTİ

Nemâzın doğru olması için, abdestin ve guslün doğru olması lâzımdır. Cünüb olan her kadının ve erkeğin ve hayzdan ve nifasdan kurtulan kadınların, nemâz vaktinin sonuna o nemâzı kılacak kadar zemân kalınca, gusl abdesti alması farzdır.

Farzları yapanlara çok sevâb vardır. Yapmayanlara da, büyük günâh vardır. (Gunyet-üt-tâlibîn) kitabının bildirdiği hadîs-i şerîfde, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyuruyor ki: (Gusl abdesti almağa kalkan bir kimseye, üzerindeki kıl adedince [ya'nî pekçok demektir] sevâb verilir. O kadar günâhı afv olur. Cennetdeki derecesi yükselir. Guslü için ona verilecek sevâb, dünyâda bulunan herşeyden daha hayırlı olur. Allahü teâlâ, meleklerle, bu kuluma bakınız! Gece, üşenmeden kalkıp, benim emrimi düşünerek, cenâbetden gusl ediyor. Şâhid olunuz ki, bu kulumun günâhlarını afv ve magfiret eyledim buyurur).

(Ey Oğul İlmihâli)nin doksanbirinci sahîfesinde yazılı hadîs-i şerîfde, (Kirlenince, çabuk gusl abdesti alın! Çünkü kirâmen kâtibin melekleri, cünüb gezen kimseden incinir) buyuruldu. Yine, aynı sahifede: İmâm-ı Gazali buyurdu ki, bir kimse, rü'yâda bana dedi ki, (Bir mikdâr zemân, cünüb kaldım. Şimdi üzerime ateşden gömlek giydirdiler. Hâlâ ateş içindeyim). (Zevâcir) ve (Müslim) kitâblarındaki hadîs-i şerîfde, (Resim, köpek ve cünüb kimse bulunan eve rahmet melekleri girmez) buyuruldu. Nemâz kılan ve kılmıyan herkes, bir nemâz vaktini cünüb geçirirse, çok acı azâb göreceği (Zevâcir)de yazılıdır. Öğle ezânından sonra cünüb olan, öğle nemâzını kılmamış ise, ikindi vaktine kadar; kılmış ise, akşam nemâzına kadar gusl etmelidir. Yıkanamazsa, teyemmüm etmelidir.

Kore'de Bir Türk Askeri

Menkıbe: Dinine bağlı bir Anadolu çocuğu olan Mehmetçik 1952 yılında Kore Harbine katılmıştı, Çinlilerle yapılan muharebede büyük kahramanlıklar gösterdi. Her yeri buzların kapladığı soğuk bir gecede, rüyasında ihtilam olup gusl abdesti alması icâb etmişti. Bu durumunu kimseye söyleyemedi. Ama cünüb de durmak istemiyordu. Daha henüz sabah olmamıştı. Arkadaşlarına ve kumandanına haber vermeden, karargahın yakınında bulunan bir dereye, buzları kırarak boy abdesti aldı.

Tam elbiselerini giyip karargaha döneceği sırada, Çinli bir grup asker tarafından etrafı kuşatıldı. Teslim ol! çağrısını yaptıkları sırada bu askerler, kendi silahlarını bırakıp teslim oldular, geriye döndüler. Mehmetçik, onların bıraktığı silahları aldı. Arkasından onları takip ederek karargaha getirdi ve kumandanına teslim etti.

Kumandan tercüman vasıtasıyla Çinli askerlere sordu:

- Sizi buraya kim getirdi? Bu tek askere niçin teslim oldunuz?

Çinli askerler:

- Hayır, bizi buraya bu asker getirmedi. O'nu tam teslim alacağımız sırada, başlarında sarık bulunan silahlı askerler ansızın etrafımızı çevirdi. İşte onlar bizi teslim aldılar ve buraya kadar getirdiler.

O anda, kumandan ve hiç kimsenin görmediği bu askerler, şiddetli soğuğa aldırmandan temizlenmek için gusl eden askere, Allahü teâlâ tarafından gönderilen yardımcılar idi.

Cünüb olan kimseler şunları yapamaz: 1- Hiç bir namazı kılamaz. 2- Kur'ân-ı kerime ve âyetlerine el süremez. 3- Kabeyi tavâf edemez. 4- Cami ve mescitlere giremez.

Guslün Farzları

Hanefi mezhebinde guslün farzları üçdür:

1- **Ağzın içini yıkamaktır.** Ağzın içinde iğne ucu kadar ıslanmadık yer kalırsa, dişlerin üzeri ve diş çukuru ıslanmazsa gusül olmaz.

2- **Burnu yıkamaktır.** Burnundaki kuru kirin altına ve ağızdaki çiğnenmiş ekmeğin altına su geçmezse, gusül olmaz. Hanbelî mezhebinde, ağzı ve burnu yıkamak, abdest alırken de, gusulde de farzdır. Şafi mezhebinde de, gusül ederken niyet etmek farzdır.

3- **Bedenin her yerini yıkamaktır.** Göbek içini, bıyık, kaş ve sakalı ve altlarındaki derileri ve başdaki saçları yıkamak farzdır. Tırnaklarda, dudak, göz kapağı veya vücudun herhangi bir yerinde su geçirmeyen maddeler bulunursa [tırnakta oje bulunursa], gusül abdesti alınmış olmaz.

Guslün Sünnetleri

1- Önce elleri yıkamak.

2- Edep yerlerini yıkamak.

3- Bütün bedeni pislikten temizlemek.

4- Gusülden evvel abdest almak, yüzü yıkarken, gusle niyet etmek. Şafi mezhebinde niyet etmek farzdır.

5- Bütün bedeni, üç defa oğarak yıkamak.

6- Bütün vücudu yıkadıktan sonra, iki ayağını yıkamak.

Gusül Abdesti Nasıl Alınır?

Sünnet üzere gusül abdesti, şöyle alınır:

1- Önce, temiz olsalar dahî, iki eli ve avret yerini ve bedeninde necaset (pislik) bulunan yerleri yıkamalıdır.

2- Sonra, tam bir abdest almalı, yüzünü yıkarken gusle niyet etmelidir. Ayakların altında su toplanmıyorsa, ayakları da yıkamalıdır.

3- Sonra bütün bedene üç defa su dökmelidir. Önce üç defa başa, sonra sağ omuza, sonra sol omuza dökmelidir. Her döküşde o taraf tamam ıslanmalıdır. Birinci döküşde oğmalıdır.

Gusulde, bir uzva dökülen su, başka uzuvlara akıtılırsa orası da temizlenir. Çünkü, gusulde bütün beden, bir uzuv sayılır. Abdest alırken bir uzva dökülen su ile başka uzuv ıslanırsa, yıkanmış sayılmaz. Gusül tamam olunca, tekrâr abdest almak mekruhtur. Fakat, gusül ederken abdesti bozulursa, bir daha almak lazım olur.

[Diş dolgusu ile ilgili hususlar, "Mezhepler ve Mezheb Taklidi" konusu ile birlikte işlenecektir.]

Kaynaklar: Tam İlmihal Seâdet-i Ebediyye, İslam Ahlakı, Namaz kitabı, dinimizislam.com sitesi, Evliyalar Ansiklopedisi, Türkiye Gazetesi Bizim Sahife arşivi.

